

Flash Art

no. 37

Volume VII - 2015
October - November
CZK 150,- € 5.50

THE WORLD'S LEADING ART MAGAZINE **Czech & Slovak Edition**

OTO HUDEC

JAK BÝT V SOULADU S EKOLOGIÍ A UMĚNÍM... / *Michal Kindernay* / ANNA HULAČOVÁ /
Cena Jindřicha Chalupického / CENA OSKÁRA ČEPANA / *Helena Hladilová* /
PETER BARTOŠ / *Michal Kern* / KOZMOLÓGIA A CESTA PAPIEROVÝM VESMÍROM

Oto Hudec

Ekologické postrehy a planetárne perspektívy

MAJA A REUBEN FOWKES

Môže sa zdať paradoxné, že umelec s ekologickým zmysľaním vytvoril dielo o znečistení riek, ktoré skončilo v *Museum of Failed and Abandoned Ideas/Múzeum neúspešných a opustených ideí* (MOFAI). Hudec ho založil v roku 2014 s cieľom vytvoriť priestor pre neúplné alebo nerealizované umelecké projekty svojej vlastnej tvorby aj tvorby iných umelcov. Jeho dielo *If the River's of the World/Keby všetky rieky sveta*, ktoré malo upozorniť na nebezpečné environmentálne poškodenie riek tým, že vypustil malé balóny s horúcim vzduchom pri zdrojoch znečistenia, si našlo svoju cestu do múzea z viacerých dôvodov. Na jednej strane sa balóny nesprávali tak, ako bolo v pláne, pretože ich vzdušné prúdy odľúkli preč z obrazu kamery, ako v prípade akcie pri rieke Nitre. Na druhej strane si umelec uvedomil, že samotný projekt by mohol predstavovať pre prírodu viac škody ako úžitku, pretože balón vypustený ne-

daleko priehrady v Portugalsku vo vyprahnutom národnom parku takmer spôsobil požiar. Uchovávaním takýchto prác v múzeu namiesto toho, aby upadli do zabudnutia, odhaľuje Oto Hudec komplexnosť svojej umeleckej tvorby a vedomie, že dobre myslené zásahy v prírodnom aj spoločenskom prostredí môžu vyvolať neočakávané dôsledky.

Hudecova tvorba je ekologicky ladená, ale siaha za hranice funkčných a praktických environmentálnych zámerov s cieľom skúmať utopický účel súčasného umenia v predstavovaní alternatívnych scenárov. Hoci sa autor často vyrovnáva so špecificky lokálnymi situáciami, najmä v slovenskom kontexte, zároveň čerpá zo svojich bohatých medzinárodných skúseností, ktoré získal pri pobytoch v Spojených štátoch, Európe, Afrike a Ázii. Vytvára tak nadnárodné porovnanie, ktoré odhaľuje prepojenosť planetárnych systémov. Pracuje

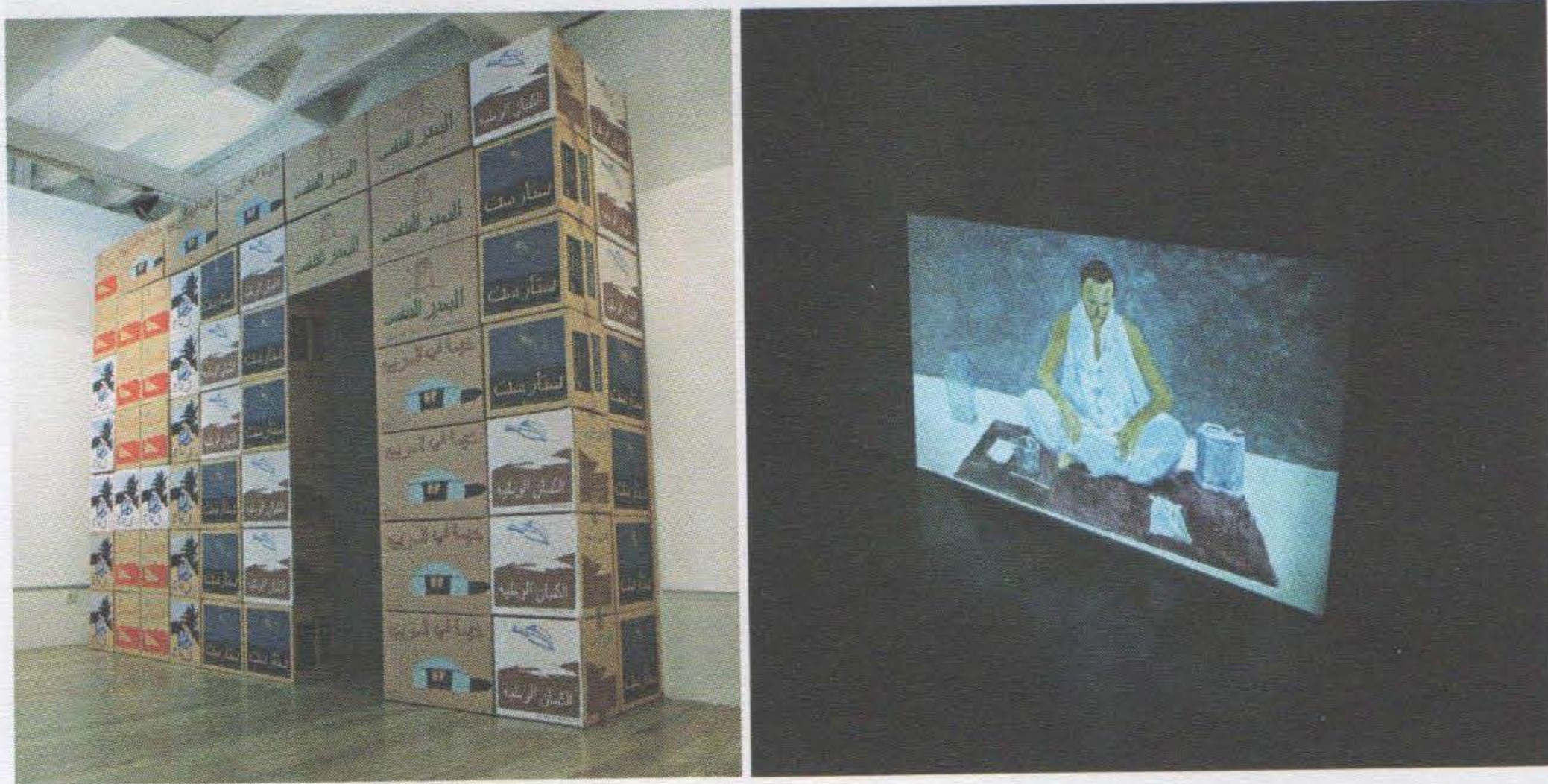
Corn Song/Kukuričná pieseň
záber z videa, HD video 8:23
foto: autor,
courtesy Gandy Gallery.

s videom, inštaláciou, zásahom do verejného priestoru a komunitnými umeleckými projektmi, ako aj s kresbou a maľbou, s cieľom skúmať vzájomne prepojené sociálne, politické a ekologické otázky, od globálnej migračnej krízy až po environmentálny dopad globalizácie.

Uchopenie takýchto skľučujúcich tém však neznamená, že nemôžu byť spracované s oslobodzujúcim zmyslom pre humor, ako to bolo v prípade diela *Plant a Tree in Your Truck/Zasad' strom vo svojom pick-upe* (2011), v rámci ktorého sa prechádzal po zálive San Francisco Bay a rozdával za stierače áut plagáty spolu s balíčkom semien japonského javora a pokynmi na jeho pestovanie. Hoci umelec priznáva, že ho „tieto autá priťahovali svojou krásou,“ s miernym humorom dodáva, že „v čase globálneho otepľovania si myslím, že je trochu nezodpovedné ich používať“. Fakt, že majitelia týchto vozov s obrovskou spotrebou, symbolov konzumných hodnôt amerického sna, budú len veľmi nepravdepodobne naklonení Hudecovej partizánskej akcii, dodáva tomuto trpkó-sladkému eko-aktivistickému projektu mimoriadnu pôsobivosť, pričom poukazuje na to, že rastúca popularita áut SUV a pick-upov sa dá len ťažko zladit' s požiadavkou environmentálnej udržateľnosti.

Obe reprodukcie:

The Price of Water/Cena vody
projekcia HD video, 20 min,
inštalácia z kartónových krabíc so
sieťotlačou 300 × 200 × 100 cm,
foto: autor,
courtesy Gandy Gallery.

Účinky klimatických zmien v dôsledku emisií uhlíka industrializovaného sveta pociťujú takmer okamžite aj obyvatelia niektorých najchudobnejších krajín sveta. Hudecov projekt *The Price of Water/Cena vody* (2012) upozorňuje na prehlbujúci sa nedostatok vody v saharskej Mauritanii a dostal formu animovaného filmu, ktorý portretuje lokálneho predavača vody ako plní plastové vrecia vodou na predaj. Pomocou stop-motion animácie neustále premaľúvaného plátna upozorňuje dielo na budúcnosť, kedy bude voda cennejšia ako olej a spochybňuje všeobecne rozšírený predpoklad, že určité prírodné zdroje sú nevyčerpatelné. Film je súčasťou inštalácie a divák sa k nemu dostane cez vchod postavený z kartónových škatúl, ktoré predstavujú nepôvodné mauritánske komodity, totiž „vzdialenosti, vietor, pieskové duny a hviezdny prach,“ ktorých je síce dostatok, ale nie je po nich žiadny dopyt.

Základným motívom Hudecovho umeleckého skúmania sociálnej ekológie je odhaľovanie spojitosti

medzi environmentálnymi problémami, ako je dezertifikácia spôsobená klimatickými zmenami a ich dopadom na vylúčené a vysídlené komunity. Jeho inštalácia *Long, Long Road/Dlhá, dlhá cesta* (2012) zviditeľňuje trece body, ktoré sa vynárajú na strategických hraničných križovatkách medzi oblasťami relatívnej prosperity na západe a migračným tokom z juhu. Umelec vytvára krehké postavy z bavlny a dreva a filmuje ich putovanie cez púšte, moria a fyzické prekážky anti-migračných zábran na ich úteku pred vojnou a extrémnymi problémami v dôsledku globálneho otepľovania. Jeho model určitého bodu v púšti pripomína hraničný plot medzi Mexikom a Spojenými štátmi, Španielskom a Severnou Afrikou, ale aj problematiku miesta v kontexte európskej migračnej krízy a neprívetivý ostnatý plot, ktorý dnes stráži pred utečencami východné hranice Maďarska.

Dočasné prístrešky migrantov aj domorodého obyvateľstva sú predmetom Hudecovej práce *Nomadia Travelling Museum/Nomádia – putujúce múzeum* (2012). Inštalácia pozostáva z pätnástich modelov stanov, poväčšine ušitých z denimu, ktorý dnes predstavuje po celom svete univerzálnu látku, čím sa tieto dočasné stavby vyrovnávajú a zjednocujú. Dielo živo demonštruje neistotu životného štýlu tradičných kočovných národov, ktoré zasahujú neúprosné mechanizmy globalizácie, aj osudu utečencov, ktorí unikajú pred vojenskými konfliktami, ako aj účinkami zhoršovania životného prostredia. Epistemologický konflikt medzi ekologickými kozmológiami domorodých národov a samoučelnou logikou globálneho kapitalizmu je v stávke aj vo filme *Corn Song/Kukuričná pieseň* (2012). Vidíme tu umelca, ako hrá na gitaru v kukuričnom poli s komínmi v pozadí. Environmentálna melanchólia Hudecovho návratu k staroamerickej tradícii spievať poliam piesne, aby úroda lepšie rástla, spočíva v skutočnosti, že tu hrá geneticky modifikovanej kukurici určenej pre pochybnú priemyselnú výrobu potravín.

Stále problematickejšia otázka masovej potravinárskej výroby a navrhovanej alternatívy vo forme drobného, udržateľného pestovania je takisto predmetom inštalácie *If I Had a River/Keby som mal rieku* (2012), projektu realizovaného pre výstavu k Cene Oskara Čepana. Pozostáva z makety člnu, na ktorej rastie záhrada plná jedlých rastlín. Práca vyplynula jednak z individuálnych túžob umelca ako zanieteneho cestovateľa a jednak ako odkaz na všeobecný strach zo stúpajúcej vody v dôsledku klimatických zmien. Projekt tiež ponúka komunálny skúšobný terén pre utopické myšlienky a skúma potenciál menších, vzájomne prepojených komunit a ich možnosť fungovať na princípoch spolupráce namiesto sebeckého konkurenčného boja. Utopické a praktické dimenzie sa v tomto diele silne stretávajú v podobe rastlín, ktoré rastú v Hudecovej modernej arche, zvolených s pomocou odborníka na permakultúru, udržateľný prístup k produkcii potravín založenom na prirodzených ekosystémoch. Sociálny aspekt projektu spočíva aj vo vzťahu diela k návštevníkom výstavy. Autor ich vyzýva, aby preukázali svoj

vzťah k rastlinám tým, že ich budú polievať, a takisto im dáva možnosť zobrať si rastliny so sebou a zasadiť semená vo svojej vlastnej záhrade.

Meditatívny a vnímavý prístup k miestam, ktoré umelec navštívil, môžeme vidieť v diele *Nor Tortoise Shell nor Blades of Grass/Ani korytnačí pancier, ani steblá trávy* (2014). Práca vyplynula z Hudecovho päťmesačného pobytu v Soule, v Južnej Kórei. Umelec podnikal dlhé prechádzky a jazdil bicyklom po meste, aby zažil, zachytil a pochopil kultúru Ďalekého východu, aby sa zbavil predsudkov, a zároveň si uvedomil obmedzené možnosti krajiny spoznať počas prechodného pobytu. Práca pozostáva z knižnice, avšak nie kníh, ale malieb, ktoré umelec vytvoril na svojich vychádzkach. Čo je dôležité, predmetom týchto malieb nie sú budovy, ulice alebo ľudia, ako býva zvykom pri zachytávaní charakteristiky miesta. Predmetom sú jednotlivé stromy, na ktoré natrafil po celom meste, ako aj domorodá fauna, ktorá patrí k špecifickým miestnym ekosystémom. Záhadný názov odkazuje na staroveký taoistický príbeh, v ktorom proroka požiadajú o návod na správny spôsob života. Jeho odpoveď znie, že existujú otázky, na ktoré „nedokáže odpovedať ani korytnačí pancier, ani steblá trávy,“ čím zdôrazňuje potrebu všímavého a sebakritického prístupu. Ide o zásadný princíp nielen pri environmentálne ladenej umeleckej činnosti, ale aj pri zvažovaní dopadov našej vlastnej činnosti na prírodné prostredie v časoch, kedy sa antropogénne zmeny na našej planéte stali akútnymi.

Maja a Reuben Fowkes sú kurátori a teoretici umenia, sú riaditelia Translocal Institute for Contemporary Art,

centra medzinárodného výskumu o východoeurópskom umení a ekológii, so sídlom v Budapešti.

www.translocal.org

Oto Hudec je slovenský multimediálny umelec, narodený r. 1981. Jeho participatívne, sociálne a environmentálne práce reagujú často na konkrétne miesta v Portugalsku, na Kapverdoch, v Južnej Kórei, Španielsku, USA alebo na Slovensku. Oto Hudec ukončil doktorandské štúdium na VŠVU v Bratislave. Je reprezentovaný Gandy Gallery. Vystavoval v Slovenskej národnej galérii (Dve krajiny) 2014, tranzit.sk, Bratislava (Comitted to Change) 2014, na Trienále MAP, Make Art with Purpose, Dallas, USA 2012, v Threewalls Gallery (Voices from the Center), Chicago, USA 2011 a na Biennial Mercosul, Porto Alegre, Brazília 2009. V roku 2012 bol finalistom Ceny Oskára Čepana.

Žije v Bratislave.

www.fishisflying.blogspot.com

Zhora:

The Library/Knižnica z projektu Nor Tortoise Shell nor Blades of Grass/Ani korytnačí pancier, ani steblo trávy výber malieb, olej a akryl na textílii, 20 × 30 × 2 cm foto: autor.

If I had a River/Keby som mal rieku 500 × 200 × 100 cm drevo, mdf, textil, zemina, rastliny, semená, krhla foto: autor, courtesy Gandy Gallery.

